

Ju. P. Voronov: Metody sboru informací v sociologickém výzkumu (Metody sboru informací v sociologickém výzkumu) Moskva, Statistika 1974, 160 s.

O stoupajícím rozsahu sovětské sociologie hovoří rozsah publikací. Zejména metodologické příručky jsou důkazem trvalého zájmu o sociologické výzkumy v SSSR. Jednou z takových příruček je anotovaná práce o metodách sběru informací v sociologickém výzkumu. Domníváme se, že této práce je zapotřebí si povšimnout ze dvou hledisek.

Především najdeme v práci Ju. P. Voronova kapitoly, které (protože knížka je podle vydavatelů určena nejen vědeckým pracovníkům, sociologům, statistikům, ale i širokému okruhu čtenářů zabývajících se o otázky metodiky sociologického výzkumu) jsou výkladem těch nejzákladnějších otázek sociologické metodiky. Jde o kapitoly 2, 3 a 4, obsahující otázky dotazníkové metody, kapitolu 6 o využívání sociálního experimentu, kapitolu 7 o sběru informací při analýze malých skupin a kapitolu 9 o plánování sběru informací při velkém sociologickém výzkumu. Tyto kapitoly mají svůj význam informativní, mohou je využít studenti, pracovníci přicházející k práci ve výzkumných týmech z jiných oborů apod. Autor podává výklad takových otázek, jako je dotazníková metoda, její dvě základní formy — anketa a interview, zabývá se vypracováním dotazníku jako jedné z nejfrekventovanějších technik získávání sociologické informace, řeší vztah tazatele a respondenta apod. Pro zkušeného profesionálního sociologa jsou zde zajímavé některé příklady so-

větských sociologických výzkumů, schémata metodických otázek i způsob výkladu základních otázek metodiky sociologických výzkumů.

Z jiného aspektu jsou zajímavé ty kapitoly práce, kde autor překračuje rámec běžných metodologických příruček. Je to například zařazení samostatné kapitoly o škálování (kapitola 5), kde autor sice vykládá jen základy, ale již zařazením škálovacích technik do popularizační brožury dokazuje, jak doceňuje jejich význam. Podobně je tomu v kapitole 8 o sběru sociální informace pomocí psychologického pozorování. Významná je také partie věnovaná vztahu sociologie a statistiky. Ju. P. Voronov hovoří o využívání údajů státní statistiky v sociologických výzkumech, o tom, že kontakty sociologů a statistiků je nutno prohlubovat nejen formou plnějšího využívání možností státní statistiky, ale i zapojováním sociologů do metodiky získávání a analýzy statistických výsledků.

Je nutno ocenit i přístup autora k hodnocení a chápání sociologického výzkumu jako kolektivní práce (sporné je již jeho tvrzení, že sociologického výzkumu se zúčastňují lidé různé odbornosti). Také vymezení a rozlišení předmětu a objektu výzkumu a řady dalších kategorií sociologického výzkumu zaslouží pozornost.

Ju. P. Voronov uvádí v knize dost rozsáhlý seznam použité literatury včetně českých a slovenských autorů, nezachycuje však v tomto směru naši nejnovější knižní a časopiseckou produkci.

Karel Bláha, Libor Lubelec